

הלכות סוכה - ב

סכך – צומח, תלוש, ואינו מקבל טומאה

שוע"ר סי' תרכט

א אין מסככין אלא בדבר שהוא **צומח** מן הארץ, והוא **תלוש** מן הקרקע, ואינו מקבל **טומאה**. אבל אם אינו צומח מן הארץ, אע"פ שאינו מקבל טומאה, כגון עורות בהמה שלא נעבדו שאינן מקבלין טומאה, או עפר, או מיני מתכות, אע"פ שלא עשה מהן כלים, שאינן מקבלין טומאה.

וכן כל דבר שראוי לקבל טומאה, אע"פ שהוא צומח מן הארץ, כגון כל **מיני אוכלין**, אע"פ שלא הוכשרו. וכל מיני כלים, אפילו של עץ, **שיש להן בית קבול**, שהן מקבלין טומאה, אין מסככין בהן.

שנאמר חג הסוכת תעשה לך באספך מגרנד ומיקבך, בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר, דהיינו קשין או שכולת [רי]קנין שאוספים אותן מן הגורן והיקב, ומהן וכיוצא בהן שצומחין מן הארץ, ואינו מקבל טומאה תעשה לך סוכות, ולא מדברים אחרים.

ב כל דבר שהיה ראוי לקבל טומאה שעה אחת, אע"פ שאחר כך נטהר מלקבל טומאה, כגון כלים שנשברו ואין בשבריהן כשיעור הראוי לקבלת טומאה ... ששוב אין מקבלין טומאה, וכן בית יד של כלי שנשבר מן הכלי, שבעודו מחובר לכלי היה מקבל טומאה כמוהו, ועכשיו נטהר מלקבל שום טומאה, כל אלו כיון שפעם אחת היו ראויין לקבלת טומאה, גזרו חכמים עליהם שלא לסכך בהן לעולם, ואם עבר וסיכך סוכתו פסולה, כמו המסכך בסכך שהוא פסול מן התורה.

ג הבית יד של חצים, יש עושין אותן זכרים, דהיינו שאין נוקבין בהן שום נקב, אלא עושין בחץ כעין בית קבול ותוחבין את הבית יד לשם. ויש עושין אותן נקיבות, דהיינו שעושין נקב בראשו, והחץ עשוי כמרצע, ונכנס לתוך הנקב. והזכרים אין מקבלין טומאה, לפי שאין להם בית קבול, ולפיכך מותר לסכך בהן, אם עדיין לא היו קבועין בהחץ מעולם. אבל הנקיבות, כיון **שיש בהן בית קבול**, אע"פ שהבית קבול עשוי למלאות על ידי החץ מלוי עולם שלא להתרוקן עוד, אע"פ"כ הוא מקבל טומאה. ולפיכך אם סיכך בהן סוכתו פסולה.

ד מחצלת של קנים, ושל קש, ושל גמי, ושל שיפה ... עומדת לשכיבה, וראויה לקבל טומאה אם ישכב עליה **הזב**, ולפיכך אין מסככין בה אפילו עדיין לא שכב עליה הזב.

יא הסולם יש להסתפק בו אם הוא מקבל טומאה, לפי שאין בו בית קבול, והרי הוא כשאר כל פשוטי כלי עץ שאינן מקבלין טומאה, או אפשר שהנקבים שהשליבות תקועות בהן הן דומין לבית קבול, ולפיכך אין לסכך בו ... דבר שראוי לקבל טומאה, **כגון כסא וספסל**.

יד כל פשוטי כלי עץ הרחבים קצת וראוי להניח עליהם דבר, כגון **שולחן** ומגריפה ומרדה, גזרו חכמים עליהם טומאה, לפי שהן דומין לבית קבול. לפיכך אין לסכך בהן.

כ כל דבר **המחובר לקרקע** אין מסככין בו, לפי שאינו דומה לפסולת גורן ויקב שהם תלושים מן הקרקע. ואם סיכך במחובר ואחר כך קצצו, פסול, שנאמר חג הסוכות תעשה כו', תעשה ולא מן העשוי בפסול. שהעשייה הראשונה שהיא בפסול אינה חשובה עשייה כלל כאילו לא עשה מאומה, ומה שאחר כך מכשירו על ידי קציצת האילן אין זו חשובה עשייה, כיון שאינו עושה מעשה חדש בהסכך, דהיינו שאינו סותרת כלל. לפיכך אין לו תקנה אלא אם כן ינענע כל הסכך הפסול שקצצו, דהיינו שמגביהו מעט וחוזר ומניחו, שבשעה שמגביהו נתבטלה עשייה הראשונה שהיתה בפסול, ואחר כך כשמניחו הוא עושה מעשה חדש בגוף הסוכה.

כט נסרים שרחבן **ארבעה טפחים** אסור לסכך בהן, לפי שרוב תקרת הבית עשויות מהן, ויש לחוש שמא ישב תחת תקרת ביתו ויאמר מה לי לסכך בנסרים אלו מה לי לישב תחת תקרת ביתי, אף היא מנסרים עשויה. ותקרת הבית היא פסולה מן התורה, מטעם שנתבאר בסי' תרכ"ו.

לב ועכשיו בזמן הזה שמסככין הבתים בנסרים שאין בהן **שלשה טפחים**, יש לפסול סוכה המסוככת אפילו בנסרים שאין ברחבן שלשה טפחים, משום גזרה שמא ישב תחת תקרת ביתו העשויה מנסרים כאלו. אבל מותר לסכך בנסרים קצרים מאד שקורין (לאטי"ש או שינדלי"ן), שאין דרך לעשות תקרת הבית מנסרים קצרים כאלו.

ומכל מקום צריך ליזהר לעשות הסכך עראי וקל בענין שיוכלו הגשמים לירד בתוכו, כמו שיתבאר בסי' תרל"א. ולפיכך נהגו העולם **שלא לסכך בהן כלל**, שמא יטעו לסכך בענין קביעות שלא יוכלו הגשמים לירד בתוכו.